

Velkomsttale til *Årets Bedste Bogarbejde 2015* i Dronningesalen på Det Kongelige Bibliotek d. 15. juni 2015.

Kære medlemmer, kære gæster, kære prismodtagere, mine damer og herrer.

I *Forening for Boghaandværks* 127. år er det mig igen en stor glæde – for 7. gang som landsformand - at byde velkommen i dag til præsentationen af *Årets Bedste Bogarbejde* med tilhørende katalog og uddeling af foreningens priser og hædersbevisninger. For 4. gang finder denne begivenhed sted på *Det Kongelige Bibliotek*, der som Danmarks Nationalbibliotek og Bogmuseum med stor glæde igen er vært for en af foreningens hovedaktiviteter, både her i Dronningesalen og for udstillingen på Kirkebybroen.

Den opmærksomme læser af *indbydelsen* vil have observeret en modernisering, idet vi har sprunget eet år over, således at årsbetegnelsen for *Årets Bedste Bogarbejde* er bragt i overensstemmelse med kalenderåret, selvom de udvalgte og præmierede bogarbejder stadig er fra 2014. I forordet til årets smukke katalog giver formanden for komitéen den nærmere begrundelse for dette lille kunstgreb, der f.o.f. skyldes, at udstillingen af bogarbejderne har fået et længere efterliv og ikke mindst fra i år grafisk og designmæssigt vil pege direkte frem imod en anden hovedaktivitet, nemlig en udvidelse af Foreningen stand og aktiviteter på Bogmessen i Bellacentret i november.

Det er imidlertid ikke den eneste overraskelse, vi har at byde på. Bag mig kører et slideshow, som viser arbejdet med noget helt nyt, nemlig en særlig udstilling om bog og bogkultur, som vi for første gang takket være omfattende personlig, teknisk og økonomisk støtte fra direktør *Peter Lassen*, *Montana Møbler a/s* og *Kulturstyrelsen* har fået mulighed for at udvikle, designe og opstille i tilknytning til selve udstillingen af de udvalgte bøger og bogbind. Den vender jeg tilbage til senere. Udvælgelseskomitéen for *Årets Bedste Bogarbejde* har igen i år haft boghandler og antikvar *Christian Kaaber* som formand. Han er udpeget af Foreningens hovedbestyrelse, men komitéen er efter Foreningens vedtægters § 8 derudover selvsupplerende. Den har i 2015 haft følgende sammensætning:

- Grafisk designer *Dorte Cappelen*
- Grafisk designer *Michael Jensen*
- Tekstforfatter *Pia Jønsson*, indehaver af *METAFOR*
- Grafisk designer *Maria Lundén*
- Produktionschef *Sune Skovsted*
- Adm. direktør *Anette Wad*, DJØFs Forlag og
- *Mads Brunsgaard*, chefsekretær i Det Kongelige Biblioteks direktionssekretariat, som pr. 1. januar 2014 efterfulgte Lilli Riget som bestyrer af foreningens sekretariat, har i år fungeret som sekretær for Komitéen.

I 2010 havde vi den fornøjelse at kunne genoptage en tradition, der blev praktiseret indtil 2004, med et udenlandsk gæstjurymedlem, nemlig tidligere rigsarkivar og rigsbibliotekar, fil. dr. *Tomas Lidman*, Sverige. Tomas Lidman deltager således for 6. gang og har også i år skrevet en *prolog* til årets katalog, hvori han refererer til en intensiv diskussion omkring typografiens udvikling i Sverige med udgangspunkt i, at typografien i svenske bøger i nutiden ligefrem er ”ussel”, samtidig med at interessen for formgivning blandt unge designere aldrig har været større. Hvad er det, der er slået fejl, spørger han? Diskussions ophavsmand, bogdesigneren Lars E. Petterson lægger ansvaret på uddannelserne og deres tilrettelægges skuldre. Niveaue på kurserne er lavt, der mangler forbindelse til den kunstneriske aspekter, og der bruges alt for megen tid på teoretiske studier, men en ”kunstnær”

uddannelse efter hans mening handler om en personlig modningsproces med støtte fra lærere med relevante kundskaber. Hans kritik har dog ikke fået lov til at stå uimodsagt. Tomas Lidman folder problemstillingen ud ved at søge at efterspore bedømmelser af udviklingen i katalogerne over den svenske pendant til Årets Bedste Bogarbejde. Men læs selv og svar på det spørgsmål, Lidman stiller os: Foregår der en tilsvarende diskussion i Danmark? Problemstillingen vil måske også kunne set i nyt lys, når *Forening for Boghaandværks 5. bogdesignkonkurrence for designstuderende* ved fagets uddannelsesinstitutioner udskrives sent på året.

Foreningens hæderspriser er i aldersorden *Æresprisen*, der blev indstiftet i 1958, *F. Hendriksen-medaljen*, indstiftet i 1963, Foreningens *Diplomer*, indstiftet i 1980, *Den Danske Bogdesignpris* fra 2007, i 3 kategorier for hhv. *bøger for voksne*, *børnebøger* og for *håndindbundne bøger*, denne dog først fra 2008. *Æresprisen* uddeles ikke i år. Opdaterede oversigter over samtlige modtagere af hæderspriserne findes som sædvanlig bagest i årets katalog.

Der er i år blev indsendt 122 titler til bedømmelse, imod 137 sidste år, hvoraf 28 - 4 flere end sidste år - er udvalgt og vises på dagens udstilling, der også i det kommende år vil vandre land og rige rundt. De udvalgte bøger er inddelt i en række kategorier, og komitéen udvælger ikke nødvendigvis bøger inden for alle kategorier, i år mangler således 4 kategorier. Der er udvalgt 2 skønlitterære, 9 fag-, 2 undervisnings-, 5 foto- og kunstbøger, 2 kataloger, 4 børne- og ungdomsbøger, 2 bogomslag og 2 inden for kategorien "øvrige bogtyper". Der er heller ingen ebøger, en kategori, der kom med sidste år.

Jeg skal ikke undlade at sige, at faldet i antallet af indsendt bøger betegner en flerårig, negativ tendens, idet antallet indtil for godt 3-4 år siden lå på omkring 180. Vi har naturligvis spekuleret en del over årsagen hertil, for antallet af udgivne, trykte bøger er om ikke ligefrem stigende, så dog heller ikke stærkt faldende, nærmest stagnerende, selvom visse kategorier, der tidligere blev udsendt i smukke udgaver og smukt design er faldet bort, idet de nu alene udgives digitalt. Hvad skyldes dette fald? Er det et udtryk for, at forlagene ikke længere lægger den samme vægt på bøgernes udformning som tidligere, eller hvad er forklaringen ellers?

For 10. år i træk indgår håndindbundne bøger endvidere som en selvstændig kategori under *Årets Bedste Bogarbejde*. De er bedømt af den særlige *Komité for Håndindbundne Bøger*, der i sit forord til katalogens afsnit om *Årets Bedste Bogbind* på den ene side "glæder sig over at kunne præsentere så mange spændende bud på nutidige indbindinger, som tilsammen giver et signalement af state-of-the-art inden for faget", på den anden side konstaterer, at "de udvalgte bogbind stammer fra relativt få hænder," hvilket "jo ikke i sig selv er et problem, når kvaliteten er så høj, som tilfældet er her". Så selvom antallet af indsendte bind er nogenlunde det samme i 2015 som i 2014, er der altså tale om, at de kommer fra færre bogbindere end tidligere, og Komitéen undlader heller ikke at gøre opmærksom på, at bogbinderfaget i 2014 ramtes af et tragisk tab, "idet et af fagets få bogbinderier med adskillige yderst kompetente medarbejdere måtte dreje nøglen om – et tab af fagligt fællesskab og konkret arbejdspladser, der næppe kan erstattes".

I 2013 var Det Kongelige Bibliotek vært og medarrangør af den store bogbindsudstilling *Nordiske Bogbind 2013*, der stadig turnerer udenlands. I min velkomsttale og senere i artikler både i Foreningens blad *Nyt for Bogvenner* og institutionens årsberetning anførte jeg en række betragtninger over fagets udvikling og sluttede således: "På den ene side er jeg pessimist, hvad angår bogbindererhvervets fremtidige betydning, når man ser bort fra helt specielle sammenhænge. På den anden side ser jeg med *Nordiske Bogbind 2013* et levedygtigt håndværk præget af en særdeles personlig og kunstnerisk interesse, der forhåbentlig også i fremtiden vil appellere til de bog- og designinteresserede."

Komiteén for Håndindbundne Bøger fortsætter i forordet til bogbindsafsnittet i årets katalog disse betragtninger: ”Håndbogbinderen er en truet art, og forsvinder faget, risikerer hele bogbranchen at miste et nødvendigt led af innovation og idéudvikling. Der går en lige linje fra de eksperimenterende unikke udtryk, som kan ses [i årets udvalgte bind], til de mange af de [industrielt udvalgte bøgernes bogomslag og bind]. For eksempel optrådte det smarte, funktionelle rygløse omslag på kogebogen *Spis* som type for nogle år siden blandt de udvalgte håndindbundne bøger. Mon ikke der er en sammenhæng?”

Komiteén meddeler endvidere, at den fra næste år vil opstille ”mere definerede krav om, at de indsendte bogbind også omfatter klart nutidige bøger. Det er vigtigt, at der bruges kræfter og talent på at vise, at også helt nye bøger kan løftes op i noget mere enestående mellem hænderne på en dygtig bogbinder. Dette aspekt er glimrende demonstreret af det smukke bogbind, der i år modtager Den Danske Bogdesignpris.” Det er som talt ud af min mund som landsformand for denne forening!

Der indkom i år 11 håndindbundne bøger imod 9 sidste år, hvoraf 8 er udvalgt til udstillingen på *Kirkebybroen*.

Komiteén for Håndindbundne Bøger, hvis formand også er *Christian Kaaber*, har derudover igen i år bestået af:

- Bogbinder *Birthe Lassen*,
- Grafiker *Maria Lundén* og
- Tidl. ledende bogbinder *Ernst Rasmussen*,

Jeg vil i øvrigt nævne, at *Det Kongelige Bibliotek* som *Danmarks Bogmuseum* har købt vinderbindene fra de foregående år, og at *Professor, dr. phil. Carl Roos' Mindelegat til fordel for Det Kongelige Bibliotek* igen i år ikke bare sponsorerer deltagergebyrerne, men også et kontant beløb til vinderen af *Den Danske Bogdesignpris* for årets bedste bogbind.

Tak!

Jeg skal i dag fra denne talerstol rette en hjertelig tak til alle, der har lagt et meget betydeligt arbejde i, hvad vi præsenterer i dag, især til *Dorte Cappelen*, der i år har designet og tilrettelagt katalogen, som i sit nye klassiske format fremtræder overordentlig smukt, til fotograf *Helle Brünnich Pedersen*, *Det Kongelige Biblioteks Fotografiske Atelier*, for de fremragende fotografiske optagelser, til *Tarm Bogtryk* og *Centrum – grafisk færdiggørelse a/s* i Randers for hhv. repro og trykning og indbinding og foreningens sekretær *Mads Brunsgard* og komitéens formand *Christian Kaaber* for redaktion.

Endvidere skal jeg takke alle fra Komiteerne og Foreningen, der som udstillingshold i år har arrangeret udstillingen. Det er faktisk mange flere end tidligere og repræsenterer en aktivering af flere medlemmer af foreningen end tidligere, som vi glæder os over. Udstillingen af årets udvalgte bøger har *Ida Balslev-Olesen*, *Dorte Cappelen*, *Pia Jønsson* og *Maria Lundén*, og de håndindbundne har *Hanna Munch Christensen* og *Ernst Rasmussen* stået for. Dertil kommer en række medarbejdere i *Det Kongelige Biblioteks* Bevarings-, Drifts-, IT-, og Kulturafdelinger for planlægning og praktisk bistand hertil, nemlig *Helle Brünnich Pedersen*, *Niels Danielsen*, *Hanna Munch Christensen*, *Leo Poulsen*, *Anne Louise Nygaard Westtoft* og *Mette Ørnstrup*.

Endvidere er det mig igen en stor glæde at skulle rette en stor tak for økonomisk støtte til udgivelsen af katalogårbogen *Årets Bedste Bogarbejde* til *Grafisk Arbejdsgiverforening* og *Tarm Bogtryk*,

til *Narayana Press* for at have doneret plakater og diplomer, ligesom vi naturligvis er glade for, at udstillingen i de kommende uger frem til begyndelsen af august kan ses her på Det Kongelige Bibliotek, førend den som sædvanlig drager land og rige rundt.

Det er ikke bare årets bogkatalog og udstillingen, der har undergået *en transformation*. Som alle medlemmer forhåbentlig har bemærket, har Foreningen fået ny hjemmeside. D. 3. juni gik den i luften i helt nyt, moderne design med en lang række nye features, designet af grafisk designer *Rikke Hansen* fra Foreningens Sydjyske Afdeling, der tidligere i dag er valgt til ny næstformand. Indholdet er revideret, men billedsiden er langt rigere end tidligere. Hjemmesiden vil fremover være hjørnestenen i Foreningens medlemskommunikation, så tjek den regelmæssigt.

I sidste uge af maj fik foreningen også sin egen Facebook-side. Den administreres af *Malene Hald* fra Københavnsafdelingen og har fået en fin modtagelse. I morges var der 367 personer, der følger foreningen her. Jeg kan ikke lade være med at sige: tænk nu, hvis bare halvdelen blev betalende medlemmer. Men hvorom alting er, foreningen har fået en fin start i de sociale medier.

Overgangen til en ny udgave af hjemmesiden skal i dag følges op af en varm tak til dem, der skabte foreningens første hjemmeside. Det gik nemlig noget langsomt for foreningen med at komme på nettet. To medlemmer af Københavnsafdelingen *Carl Vang Petersen* og *Svend-Erik Andersen* mistede, efter hvad jeg har ladet mig fortælle, tålmodigheden og tog så selv initiativ til at kreere en hjemmeside for ca. 10 år siden. Carl Vang Petersen fandt på struktur og indhold og Svend-Erik Andersen programmerede. De to har således lagt grunden til den hjemmeside, vi har i dag. Hjertelig tak til jer begge, nu hvor vi tager skridtet ind i en ny webgeneration.

Udstillingen ”Udenomsværker”

Som nævnt indledningsvis er udstillingen af de udvalgte bøger og bogbind i år for første gang udvidet med og indrammet af en ganske særlig udstilling, der bærer titlen **”Udenomsværker – andre sider af bogen”**. Faktisk breder Foreningen sig i år over hele Kirkebybroen, der forbinder Diamanten med det gamle bygningskompleks henover Christians Brygge.

Imod øst har vi udstillingen af *Årets Bedste Bogarbejde*, imod vest *Udenomsværkerne*, der indeholder rumlige, skulpturelle og interaktive fremstillinger af facts og statistikker om bogens liv og færden, dens design, æstetik og tekniske kvaliteter og om fagets udøvere.

Denne nye udstilling er lavet af 3 grafiske designere, der – for at citere dem selv - ”elsker bøger, og som synes det gode indhold fortjener gode vilkår” som en hyldelse til den fysiske bog som taktilt og sanseligt objekt. Ophavskvinderne er *Helle Madsen*, *Anne von Holck* og *Henriette Wiberg Danielson*.

Forening for Boghaandværk vil gerne både på egne og udstillingsgruppens vegne rette en rigtig varm tak til:

- direktør *Peter Lassen* og *GRID Montanagroup* for sponsorering af udstillingsplatformen, for at dele sin faglige og kunstneriske ekspertise og i det hele for at gennem hele ide- og forberedelsesperioden at opmuntre til projektets gennemførelse;
- *Jørgen Petersen* og hele det tekniske personale hos Grid Montanagroup, som har løst udfordringen med transport og montering af de tre tårne på udstillingen;
- *Experimentariums* udviklingsværksteder for kreative løsninger og teknisk nødhjælp;

- de allerede i almindelighed nævnte medarbejdere fra Det Kongelige Bibliotek, som er indgået i arbejdet;
- og til *Ida Balslev-Olesen* for at stille sit værk til rådighed for udstillingen.

Tak til vore sponsorer

Ved denne festlige lejlighed er det mig særdeles magtpåliggende *sidst*, men ikke mindst at takke vore tre store sponsorer og støtter i foreningens arbejde gennem det forgangne år: *Bergiafonden*, der støtter vore publikationer, direktør *Peter Lassen* og *Montana Møbler*, der ud over den nye udstilling igen i det forgangne år har gjort det muligt for Forening for Boghaandværk for 5. gang at deltage i årets Bogforum i Bellacentret sidste år og fortsat vil støtte os til efteråret.

I år har vi endvidere fået støtte fra *Statens Kunstfond* under Kulturstyrelsen, idet vi har søgt om støtte til udstillingen i kategorien ”Kunsthåndværk- og designprojekter i Danmark”. Det vil ikke blive sidste gang, vi vil forsøge det. Men foreløbig hjertelig tak også til Kunstfonden.

Så kære medlemmer, gæster og prismodtagere!

Hjertelig velkommen og rigtig god fornøjelse de næste par timer. Jeg giver nu ordet videre til formanden for *Komiteén for Årets Bedste Bogarbejde*, boghandler og antikvar *Christian Kaaber*.

Erland Kolding Nielsen
Landsformand

Christian Kaaber indledte med en kort introduktion om de to komitéers arbejde, hvorefter medlemmer af Komiteén for Årets Bedste Bogarbejde motiverede to diplomer: Michael Jensen uddelte diplom og anerkendende ord til grafiker Rasmus Koch, mens Dorte Cappelen motiverede den faglige hæder til designerkollektivet All the Way to Paris:

Gennem de seneste år har I som designstudie og team markeret jer stærkt – også med grafisk design og tilrettelægning af flere af de bøger, Komiteen for Årets Bedste Bogarbejde har udvalgt – og det er derfor I står her i dag.

Bøgerne har hørt under kategorierne Foto- og kunstbøger og Kataloger, hvor jeres arbejde har dannet enkle og æstetiske rammer om formidling af forskellige kunstarter. I alle tilfælde har bøgerne haft et både klassisk og moderne udtryk og i høj grad været præget af en særligt elegant og rytmisk omgang med billeder og typografi.

Om *Lerets Magi, Keramik i international samtidskunst*, hed det bl.a. i bedømmelsen: »Billeder og opsætning af tekster, farveflader, pauser og forskellige ‘accelerationer’ gør stoffet dynamisk og levende ...« Og i afslutningen: »Det er ganske enkelt et flot katalog, der ikke kun er en erindring om en udstilling, men en udstilling i sig selv.«

Fictionville, som kan ses på udstillingen om lidt, har I bl.a. udstyret med fine typografiske detaljer, en femte og hidsig trykfarve, små lavformat-indsatser, ubestrøget papir og en enkel indbinding med lærredsryg.

Det stilsikre, det elegante og det delikate er dét, som præger de bøger, I tilrettelægger. I har styr på fortællingen – og I går hele vejen! Derfor er det mig en glæde, på komitéens vegne, at overrække jer et diplom. Til lykke.

Den Danske Bogdesignpris, børnebog 2015 gik til ABC af Knud Romer og John Kørner. Christian Kaaber motiverede:

Lad det være sagt med det samme: Det er yderst usædvanligt, at det samme værk optræder hele to gange på udstillingen af Årets Bedste Bogarbejde. Det sker ikke desto mindre i år, hvor Knud Romers og John Kørners ABC både er med blandt de industrielt fremstillede og i indfatning af bogbinder Lars Hedegaard kan opleves blandt de håndindbundne bøger. Der sker altså noget, når alle gode kræfter mobiliseres, for det bliver de med denne sprælske og overdådige billedbog.

Betragter man ABCen som boghåndværk - og det er jo det, der er sagen her - er det farverne, der umiddelbart virker stærkest i den måde, de er arbejdet sammen til en boglig helhed. Indbindingen er bygget op af elementer i kraftige farver, der alle spiller sammen med John Kørners forsidebillede. Fra forsidebilledets helhed er samtlige illustrationer i selve bogen skilt ud, sat op i størrelse og fordelt på det ene dejlige farvestærke opslag efter det andet. Til slut i bogen møder man så Kørners totalbillede igen og går uvilkårligt på opdagelse efter nogle af de 28 væsener fra de foregående sider. Så er der ordene: Her der leget med håndtegnede bogstaver - store og små, 28 skal der stå - som spiller fint sammen med Sketch Book-skriften til Knud Romers vers. Det hele er fordelt på godt, kraftigt papir, som støtter farverne fint. Når man blader rundt, opdager man strukturerne i det store lærred i de enkelte billeder.

Bogen spiller på den måde raffineret på sine grundmaterialer og på et vekselspil mellem den paradisiske vision på det store grundbillede og på opslagenes filosoferende rim, hvor brikker fra den store vision forvandles til illustrationer. Det er blevet en stor, rig og original bog, som træder ind i en stolt kanonisk dansk billedbogstradition. Nu tror I måske, at jeg vil trække paralleller til Halfdans og Ib Spang Olsens ABC fra 1967. Nej, der er takter i det her arbejde, som minder om noget endnu ældre, nemlig H.V. Kaalunds og Johan Thomas Lundbyes "Fabler for Børn" fra 1845, som dengang oplevedes som noget nyt og yderst originalt i samspillet mellem vers og billeder - og så for børn! Her ser vi det igen, bare i vores egen tids sprog.

Hvad kan man få, når man blander billeder, brødtekst og børn? Det skal næsten være noget med B. Hvad med berømmelsesværdig bogkunst? Og Den Danske Bogdesignpris/Børnebog. Hjertelig til lykke!

Maria Lundén stod for motiveringen af Den Danske Bogdesignpris som gik til Kristofer Hultenberg og Den Danske Radeerforening for bogen Langs med fortællingen løber en bane af bly:

”En kunstnerbog er ikke en bog om kunst men en bog som kunst”, skriver Den Danske Radeerforening i sit medlemsblad, hvor man kan læse en fin beskrivelse af Kristofer Hultenbergs værk som er kommet til på opfordring af foreningen. De skriver endvidere at en kunstnerbog ofte ”ses som en hybrid mellem litteratur og billedkunst [...] dens intimitet og taktilitet er besnærende, ikke mindst som tiltrængte pauser fra keyboard og skærme, og kunstnerbogens insisteren på langsommeligheden er vel efterhånden næsten helt kontroversielt.”

Bogens stille integritet peger på mellemrummets potentiale og allerede på bogens omslag må man stoppe op, hvis man skal opdage de små fine detaljer, som er præget ind i smudsomslagets ru papir. Derefter er tonen slået an og tempoet sat ned og man kan begynde at gå på opdagelse i denne smukke bog med dens unikke billedunivers, som veksler mellem blød blyant

og computerstramme linjer (og midt i det hele gemmer sig uhyret fra Gevaudan, så hvis man ikke kender den historie, er det måske nu man skal læse op på den). Bogen er holdt i en helt enkel farveskala fra lyserød til sort og som en fin detalje giver bogens illustrationer en smuk mønstret snitflade på bogblokkens forkant. Flot tryk på velvalgt papir. Det hele samler sig i et moderne udtryk, forankret i vor tid. Fremragende. En perle, som skubbede alle andre bøger af banen og den får derfor Årets Bogdesignpris 2015. Hjertelig til lykke!

Ernst Rasmussen fra Komitéen for Årets Bedste Bogbind gik derefter på scenen og motiverede Den Danske Bogdesignpris Håndbogbind til bogbinder Lars Hedegaard for hans bind til Haruki Murakamis roman Norwegian Wood:

Mine damer og herrer og ikke mindst dig Lars!

Bogbindermester Lars Hedegaard: Det er mig en udsøgt fornøjelse at stå her for at motivere det valg, vi i komiteen for den håndindbundne bog har gjort, nemlig valget til at modtage Den danske Bogdesignpris. Prisen for Den Håndindbundne Bog faldt naturligt og let på dig.

Dine fine to små bind i udsøgte materialer som gedeskind og birkebark er selvskrevne til at modtage Designprisen for Den Håndindbundne Bog i år 2015. Men der er også andre roser til dig, da du i år har indsendt tre arbejder til bedømmelse, og stor er glæden i komitéen over det fine håndværk og den gode smag, som du i alle tre arbejder viser. Det er derfor en stor glæde for os at kunne vise alle dine tre arbejder frem i udstillingen på Kirkebybroen.

Det er småt i format, det som du har valgt at indbinde, men stort tænkt. Du slår en sløjfe tilbage til en virkelig fin håndværker med en forfinet smag, en sand mester ud i det unika bogbind, som den nu afdøde Jens E Hansen har lært dig en del om, tror jeg. Sløjfen ses tydeligt i forsatspapiret, der er marmorert af Jens E Hansen. Som jeg ser det: En hilsen til en af fortidens mestre fra, dig, en af de kommende mestre. Bogbindermester er du jo allerede nu.

Lars Hedegaard, du har tilføjet disse to bøger, i enkel udformning, en hel del ekstra til glæde for enhver bruger. En hyldelse til bogens fysik, der forplanter sig til den, der har den i hånden. En fryd for øje og hånd. Til lykke med den velfortjente pris og på gensyn i de kommende år med flere stød af håndindbundne bøger. Til lykke Lars!

Forening for Boghaandværks F. Hendriksen-medalje tildeltes det store trykkeri Narayana Press. Christian Kaaber motiverede:

F. Hendriksen-Medaljen er opkaldt efter den væsentligste initiativtager til Forening for Boghaandværk og er siden 1963 blevet tildelt bogudgivere, der, som det hedder, "har udført en særlig indsats ved udgivelsen af flere veludførte bøger". "Flere veludførte bøger" virker nærmest som en underdrivelse i forhold til Narayana Press. Alene på den udstilling, I om lidt kan gå op og nyde, er det store trykkeri i Gylling syd for Aarhus involveret i næsten halvdelen af de udvalgte industrielt fremstillede bøger.

F. Hendriksen var træskærer, der arbejdede sig frem til at blive den dygtigste på sit felt, ja, den dygtigste til alt hvad der har med repro-arbejde skaffe, og alene det sikre greb og det ry for grundighed og høj kvalitet, Narayana Press har, når det gælder reproarbejde, var man såmænd rigeligt kvalificeret til en medalje med Hendriksens kontrafej på. Men Hendriksen kæmpede med ubændig energi for, at danske bøger skulle være håndværksmæssige kvalitetsprodukter.

Programerklæringen for hans eget virke og for den Forening for Boghaandværk, som han grundlagde i 1888, kan sammenfattes til, at selv om moderne industri har gjort det let at producere bøger, ja, rigtig mange bøger, skal man gøre alt for at sikre, at netop den industrielt fremstillede bog holder så høj en håndværksmæssig kvalitet som overhovedet muligt. Til gavn for den kultur, den repræsenterer, men allervigtigst: Til gavn for den læser, der så at sige skal forbruge den.

Kvalitet arbejdes frem og kræver, at alle involverede parter stiller krav til sig selv. Narayana Press, eller rettere, de mange fagfolk, der arbejder her, har et meget solidt ry for omhu, ydmyghed over for opgaverne, for kompetent problemhåndtering - og for samvittighedsfuld kommunikation. Her spiller virksomhedens egen historie sikkert ind: Narayana Press har fra slutningen af 1950'erne, da det hele begyndte omkring en lille offsetmaskine, til i dag, hvor over 100 højt kvalificerede teknikere betjener en supermoderne grafisk maskinpark, gjort hele den repro- og trykteknologiske revolution med, men til stadighed med den opakkumulerede erfaring fra den mellemliggende tid indlejret i virksomhedens DNA.

En grafiker, der gennem årene har lavet rigtig mange bøger sammen med Narayana, sammenfatter det sådan her: "De er altid venlige og supergode til både repro og tryk, og man kan virkelig regne med dem, ligesom de melder ud, hvis de undrer sig over noget. Det burde være en selvfølge, men det er det altså ikke altid".

En industrielt fremstillet bog opstår så at sige i en fusion af teknologi, hånd og ånd. Folkene fra Narayana Press yder et meget væsentligt bidrag til, at vi har en alsidig og kvalitetspræget bogkultur i dagens Danmark. Det fortjener I en medalje for.